

הקיבוצים

רץ למילחמה

הראיון שנערך עם לויטנט-קולונל רן כהן ב"מע" ריב", לא נערך בסערת-הקרב. התירוצים שניתן להדביק להופעה האומללה של כהן בטלוויזיה בעת שירות ב"מילחמת-הרסי-הלבנון, לא יעמדו כאן. הפעם נאמרו הדברים בדשאים המוריקים של קיבוץ גרשמואל (או כחדרים הממוזגים של מערכת "מערבי"). והדברים מדבר-אים עד עפר, הנה כמה מהפנינים של אותו ראיון:

"אני נלחם בקרירות כמעט שטני... אני לוחם מיקי צועי הדבק במטרה..." כל האייכמנים בכל הצבאות דיב-רו ברוח זו, הצדיקו בכך את השתתפותם בפישעי מילחמה. יתר על כן — רן כהן מעיד על עצמו, כי לקח חלק בהרג ובטבח של מאות אלפי אזרחים, כולל נשים וילדי-דיב, בלבנון: "יריתי אלפי פגזים על ביירות המערבית... מי שהוביל את המילחמה לביירות צריך להבין שמילחמה בתוך עיר מפילה קרבנות אזרחים." ממש לוחם שטני. כדי להצדיק את השתתפותו בפשע, עושה הוא גם תפנית מעניינת ביחס לעמדות של"י, שאותן יצג בעבר, ומפנה אל אש"ף טענה "שהם לא מוכנים להיות בשלום ליד ישראל ברצועת-עזה ובגדה, באוטונומיה מלאה לפי הכתוב בהסכמי קמפ דייוויד."

זוהי מילחמה הטובחת באזרחים, נשים וילדים, ועל כן, להערכת כותב שורות אלה, תלוי מעליה הדגל השחור של איה-החוקיות, כמאמר פסק-הדין במשפט כפר-קאסם. אבל לכהן אין זה מפרע להצהיר כי "זוהי תח"ש נאלמה להשתייך לגוף שאתה נאה בו."

מכל ההתרגויות האפשריות התרגו רן כליכך, שלא הביאו לחיילים שלי טלפונים או בתי-שימוש". הוא סבור שלא כדאי להיכנס לביירות. האם כדי לחסוך בחיי נשים וילדים? הבה נשמע: "נגיח שאחזנו נכנסים למערב בייירות ונהרגו שם 2000 מחבלים. עדיין ישארו בידיו 6000 מחבלים חיים ואנחנו נצטרך למצוא מקום לשכן אותם. זה המילכוד."

זהו הפרופיל המוסרי-פוליטי של אדם שרצה לעמוד בראש רשימת של"י בבחירות האחרונות, כדי לכהן כנציג מחנה-השלום הישראלי בכנסת. ולאיש הזה היה רוב במועצת של"י. העובדה שבמרחב הפוליטי של של"י יש מקום גם לאיש כזה, מבהילה אותי ומחזקת אותי בהר-גשתי שצדקתי, כשהחלטתי שלא להצביע עבורה בבחירות האחרונות.

רן כהן אינו מייצג רק את עצמו בנושא המילחמה. הוא חלק מתופעה הרבה יותר רחבה, המקיפה את בני הקיבוצים, או אלה שגדלו שם מגיל צעיר, אשר התחנכו במערכת החינוכית של התנועה הקיבוצית.

רן כהן מגן-גרשמואל או ח"כ אימרי רון (בן קיבוץ מישמרי-העמק), או בן קיבוץ אפיקים, או בן קיבוץ כפר-עציון בשטחים הכבושים — כולם, מעבר למחלוקות הפוליטיות, רוצים למילחמה ברגע שהם שומעים את קולותיה. הם רוצים לקרב כאילו היה מדובר באיזה רפלקס מותנה. הם רוצים במין פולחן דם של טוב-למות-בעד-ארצנו. לא חשוב אם זו מילחמת-מגן, מילחמת-קיום או מילחמה תוקפנית ומושעת שבה רוצים לעשות "סדר חדש" בלבנון. הם רוצים לקרב בשעטה אדירה גם אם לא קראו להם.

רן כהן, לפי עדותו, התנדב למבצע היסאני — עוד נקודה שחוכה בתולדות צבא התוקפנות הישראלי — אף על פי שלא קראו לו. אימרי רון, הח"כ ממפ"ם, הלך למילחמת-הרסי-הלבנון בהתנדבות, אף על פי שכחבר-כנסת לא היה חייב לעשות זאת.

ה"סוציאליסט" הזה, אימרי רון, יכול להיות דגם מצויין לפרופיל של בן קיבוץ מצוי. הוא שוביניסט ישר-אלי מן השורה, מתובלן בתבלין קיבוצי חניני, רדוד מבחינה אינטלקטואלית, שרוף על הצבא, פשטני ושיטחי, משקיסט מעולה ומשתתף בפולחן-הממון הישראלי, תוך התאמה למציאות הקיבוצית.

גם אם ניתן למצוא בן קיבוץ המנסה להשתייג מן המילחמה (כמו אבישי גרוסמן, בן קיבוץ עין-שמר, מפ"עילי מפ"ם והקיבוץ הארצי) אין הדבר מונע ממנו להשתתף בה ולגונן על החיילים שלקחו בה חלק, כמי ש-מקפידים על טוהר-הנשק. החטא, לדידו של גרוסמן הוא הדרג המדיני, ואילו הטייס שזרוע הרס והרס בפצצותיו והתותחן העושה כך בפגזיו, הם חיילי טוהר-הנשק. זו חלוקה שמקלה אולי על ההרגשה הקשה נוכח ההשתתפות בפשע, אולם אין בה ממש.

רן כהן, אימרי רון או אבישי גרוסמן אינם חיילים בני 18, ההולכים לראשונה להילחם במסגרת שירות חובה. אלה אנשים בשנות ה-30 וה-40 לחייהם, בעלי מודעות פוליטית ובעלי יומרה של מנהיגות פוליטית, לכאורה שמאלית. ובכל זאת, לא מצאו את העוז לסרב

מדוע רצים בני-המשקים למילחמה, כולל אלה שיש להם הרהורים לגבי צידקתה?

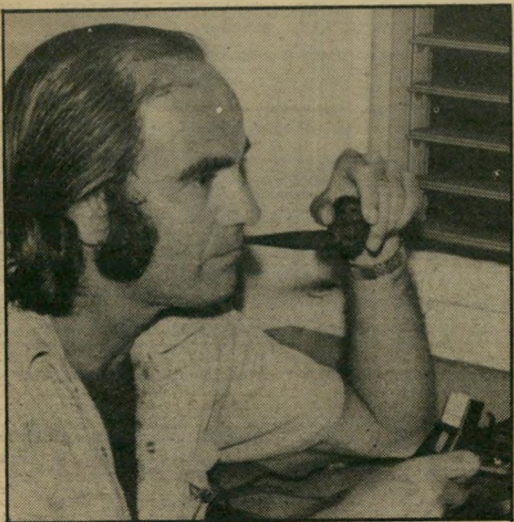
להשתתף בפשע בלבנון. לא רק זאת, אנשים כרן כהן ואימרי רון מנסים לטוהר את השרץ בק"ץ טעמים.

כמה אבות שכולים מהתנועה הקיבוצית פירסמו לאחרונה מכתבים קורע-לב, דרכם ועקו על מות ילדיהם במילחמה מיותרת זו. אבל גם הם אינם פטורים מהשאלה הקשה, מדוע הם רוצים למילחמה? מדוע רצים בני המשקים למילחמה, כולל אותם בני משקים שאין להם הרהורים לגבי צידקתה של המילחמה? איזה בן-אדם בריא מוכן להקריב את חייו למען מטרה שלא נראית לו?

התשובה נעוצה בחינוך שקיבלו בתנועה הקיבוצית. חינוך שבמרכזו שטיפת-מוח אינטנסיבית, לפיה הם חייבים להיות הלוחמים הטובים ביותר ולהתנדב לכל היחידות הקרביות, הנחשבות ליחידות עליות. איזה כבוד יש בכך? מדוע הקיבוצים מתגאים בסיום כל מילחמה באחוזי האבידות הגבוה שהיא הרבה מעבר לאחוזים באוכלוסיה? גם במילחמה זו כבר הספיק, "דבר" לפרסם את האחוז של חללי התנועה הקיבוצית מול אחוזים ב-אוכלוסיה, בבחינת "ראו איזה פטריוטים אנו."

מהו ההסבר לאותו פולחן דם? מה הפריע לקיבוץ הארצי להגיד לבניו חייבי-הגיטו, בערך את המילים הבאות: ממשלת הליכוד אינה ממשלתנו. אנו לא בחרנו בה ומטרותיה המדיניות אינן מקובלות עלינו. אין אנו רוצים לקחת חלק במדיניות הדיכוי והסיפוח בשטחים הכבושים ואין אנו רוצים שתשכנו את חייכם בהרפת-קנות מילחמתית אפשרית של ממשלת בגין-שרון. על כן אנו ממליצים לכם שלא להתנדב לאף יחידה קרבית ולעשות הכל למען תשרתו בעורף. אנו נסייע לכם בכך. כל זאת לא נאמר.

היום, במבט לאחור, אפשר להבין מדוע לא התנכל הליכוד לתנועה הקיבוצית. התנועה פרחת וגדלה מבחינה כלכלית. נראה, כי הליכוד המשיך למלא אחרי-הסכם בלתי-כתוב, שירש מהמערך, לפיו תספק התנועה הקיבוצית את ברשימת-התחמים לכל הרפתקה מילחמתית ותקבל תמורת זאת מהמדינה טובות הנאה כלכליות.

מילחמה זו הוכיחה את צידקת מדיניות הליכוד. התנועה הקיבוצית קיימה במלואה את חלקה בהסכם.

אילוטרציה נאה לכך הופיעה בימים אלה במדור הכלכלי של "הארץ". הקיבוץ-הארצי חתם לאחרונה על הסכם רכישה של 13 קומות במיגדל שבונה, "רסקו" ליד בית-ציוני-אמריקה. (זאת לא "רסקו" הציבורית בבעלות העם היהודית, אלא רסקו שנמכרה לשר-הכלכלה יעקב מרידור). על כך ישלם הקיבוץ-הארצי יותר מ-13 מיליון דולר, שהם כ-400 מיליון שקלים. בימים אלה ישלם הקיבוץ-הארצי ל"רסקו" מיקדמה של חמישה מיליון דולר (בערך אותו סכום שהטלוויזיה הישראלית הצליחה. לגייס במבצע שטיפת-המוח האדיר של הליבי"תרום).

מי שחושב שמישרדי הקיבוץ-הארצי מצויים כיום בשכונת-מצוקה, טועה. כולם נמצאים בצפון תל-אביב, ברמת מגורים נאה ביותר. אילו הכסף הזה היה מוזרם למימון המאבק נגד המילחמה בלבנון, להפסקת הטבח הנוראי בביירות, היה המאבק מקבל תנופה אדירה. אולם סדר העדיפויות הפיננסי של תנועת ההתיישבות מיסודו של השומר-הצעיר שונה מזה שמותר לצפות לו ממי שמתיימר להיות סוציאליסט.

מהאמור לעיל אין להסיק שכל חברי התנועה הקיבוצית תומכים במילחמה-הסיושלום. גם בקיבוצים יש מתנגדים כמו בתל-אביב ובירושלים. אולם מי שיבדוק בצורה יותר יסודית, ימצא מימצא מעניין. כמעט כל האקטיבה הקיבוצית נגד המילחמה מורכבת מאנשים שבאו לקיבוץ מהעיר. חלקם של בני הקיבוצים שם בטל בשישים.

אם רן כהן נאה בהשתייכותו לצבא הכיבוש הישראלי, אני מתבייש בכך. אני מתנחם בכך כי ילדי, בני ה-3 וה-4, יוכלו להישיר מבט אל בני גילם הפלסטינים והלבנונים, ששרדו מהטבח הנורא, ולהגיד להם בגאווה בעוד 20 שנה, כי אבא שלהם לא השתתף בפשע. הם יגידו לבני גילם הפלסטינים כי אבא שלהם סיפר להם שלוחמי אש"ף בביירות לחמו בגבורה מול מכונת התופת וההש-מדה הישראלית. הם המשיכו להילחם ורוחם לא נשברה, אף על פי שלא נשקף להם כל סיכוי צבאי, ממש כפי שקרה ללוחמים היהודים בגיטו ורשה 40 שנה קודם לכן, ב-1942.

גדעון ספירו, ירושלים

מצור

ועוד מצור

...פגזים נפלו על העיר הנצורה בזה אחר זה. רס"י סיהם הביאו מוות ונכות. הכבישים והבתים היו פעורי-חורי-פגזים. הרבה מן הנפגעים היו אזרחים. בחלק ה-מערבי של העיר היה בשבוע הששי למצור מחסור חריף במים, שכן תחנת השאיבה היתה בידי האוייב שצר על העיר. המים חולקו במשורה מבורות המים, שבהם נקוו מי גשמים, ואת המים היקרים מפז שאבו בעזרת חבל ודלי לתוך פחיי-נפט, שמיכסיהם נחתכו ובכך הפכו למיכלי מים. מנות המזון קוצצו יותר ויותר — 100 גרם לחם לנפש ו-10 ליטר מים ליום לכל הצרכים.

בין העמדות המגינות על העיר מפני הצרים האכזריים שלה, רצים ילדים בני 10 ו-11. בפעולות הקישור ה-חיוניות של ילדים אלה, לא תמיד חוזרים כולם ל-"מיקלטים" הארעיים של משפחתם. חלק מסיים את חייו מירי האוייב ופגזיו.

הסכמים להפסקת-אש מופרים לעיתים קרובות על-ידי הצרים על העיר. המתווך שנשלח מטעם האו"ם מעלה אף הוא חרט בידינו.

המצור על העיר הפך לחלק מן המיתוס של גבון-רת"העם וההיסטוריה שלו.

התיאור לעיל אינו התיאור של המצור הנוכחי על בירתה של ארץ שכנה. זהו התיאור עד כמה-שזה נשמע מטעה בימים אלה של המצור על ירושלים.

כל מי שהיה בירושלים הנצורה ב-1948 מרגיש והש עד היום שחלקו בתקומת העם לא היה קטן בהרבה בה מתרומתם של חיילים בחזיתות אחרות מתרומתם של האנשים שהכריזו על הגמדינה.

בין העמדות המגינות על העיר מפני הצרים האכזריים רצים ילדים בני 10 ובני 11

מצור ירושלים. מצור סטלינגרד. האם צבא (ההגנה ל) ישראל יגרום כמו פעולותיו, בצורו על ביירות, ליציאת אגדת גבורה; אגדה שאותה ישנונו מדור לדור ב-מדינה, שהפכה להיות למשאת-נפש של עם אחר לא פחות משישראל היתה משאת-נפש לעם היהודי?